

Oslo vann- og avløpsverk

SOD1, NOD1

Saksbeh.: H. Sem
R:NOTATHS0415A.SAM

RAPPORT OVER:

NORBYGATEKVARTALET

R-3000-01   Dato: 15. 04. 97

Tilhører Undergrunnskartverket
~~Må ikke fjernes~~

BILAG- OG TEGNINGSOVERSIKT:

- Bilag   1: Beskrivelse av bormetoder
"   2: Beskrivelse av laboratoriearbeider
"   3 - 10 : Totalsonderinger
- Tegning nr.3000-01: Borprofil fra borpunkt 1
-- " -- "   -02: Borprofil fra borpunkt 8
-- " -- "   -03: Inspeksjonsgravinger
-- " -- "   -04: Situasjons- og borplan

INNLEDNING

I henhold til bestilling fra OBOS Prosjekt A/S ved brev av 6. februar d. å. har OVA geoteknisk kontor utført grunnundersøkelser i Norbygatekvartalet. Hensikten med grunnundersøkelsen har vært å kartlegge fjelldybde og løsmasseforhold på tomta sett i relasjon til en skissert bebyggelsesplan. Videre er fundamenttilstanden på tilliggende nabobebyggelse undersøkt ved inspeksjons- gravinger.

MARKARBEID

På den aktuelle tomta ble det utført totalsonderinger i 8 punkter og i 2 av disse punktene ble det tatt opp uforstyrrede prøveserier ned til 10 m dybde. Det ble videre foretatt inspeksjonsgravinger i 2 punkter. På situasjons- og borplanen tegning nr. 3000 - 04 er de utførte boringer angitt. Boringene ble utført av mannskap fra vår markavdeling i uke 12 og 14. Inspeksjonsgravningene ble utført med tung gravemaskin i uke 17 av firmaet R. Wilhelmsen A/S.

LABORATORIEARBEID

De opptatte prøveserier ble analysert ved vårt laboratorium der de vanlige rutineundersøkelsene ble gjennomført. Resultatet av undersøkelsene er angitt ved borprofiler på tegning nr. 3000 - 01 og - 02 henholdsvis prøveserie fra borpunktene 1 og 8.

GRUNNFORHOLD

Den undersøkte tomta ligger på Grønland innenfor Nobygatekvartalet som avgrenses av Tøyengata, Norbygata og Grønlandsleiret. Den gamle bebyggelsen på tomta er revet og terrengnivået varierer stort sett mellom kote 3,0 og 3,5. I forbindelse med fremføringen av T-banen over Grønland ble det utført omfattende grunnundersøkelser langs Grønlandsleiret i første del av 1950-årene og grunnforholdene ble her meget godt kartlagt.

Innenfor tomta varierer dybden til fjell stort sett mellom 35 og 50 m. De øvre 2 m består av rivningsmasser eller delvis oppfylte blandingsmasser. Under disse massene er det middels fast siltig leire eller leirig silt. Fra ca. 15 m dybde er de siltige leiravsetningene sand og grusholdige og over fjell er det masser av moreneart. Grunnvannspeilet ser ut til å ligge ca. 2m under terrengoverflaten over det meste av tomta, men dypere mot Grønlandsleiret.

PRØVEGRAVINGENE

Prøvegrop I

Prøvegropa ble gravet mot nabogavlen til Norbygate 45. Bygningen er en teglbygning i 2 etasjer oppført i 1889. Inspeksjonsgravningen medførte oppgraving av grunnmuren under den tidligere Norbygata 43. Denne grunnmuren består av meget solide steinblokker og det ser ut til at grunnmuren under nr. 45 som i sterkere grad bærer preg av røysmur, er stablet opp mot grunnmuren til nr. 43. Begge de tilliggende grunnmurene ser ut til å være fundamentert på tømmerflåter i 2,3 m dybde under terrengnivå d.v.s. på ca. kote + 1,1. Tømmerflåtene som lå ca. 40 cm. under grunnvannspeilet virket faste og fine. Det kan ikke sees bort fra at tømmerflåtene under de to tilliggende grunnmurene henger sammen. Skisse fra prøvegrop I er vist på tegning 3000-03.

Prøvegrop II

Prøvegropa ble gravet mot nabogavlen på Grønlandsleiret 8. Bygningen som er bygget i tegl i 3 etasjer, skal være oppført 1887. Underkant teglmur ligger 1,80 m under terrengnivå hvor denne hviler på 0,25 cm tykke heller som igjen hviler på tømmerflåte. Treverket som så ut til å være av osp var intakt uten tegn til råteangrep. Tømmerflåten lå drenert, men godt nedpakket i plastisk siltig leire. Skisse fra prøvegrop II er vist på tegning 3000-03.

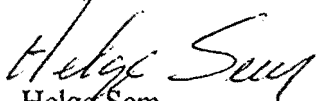
FUNDAMENTERINGSFORHOLD

Med de store dybdene en har til fjell på tomta bør både løsmassefundamentering og fundamentering til fjell vurderes for den aktuelle bebyggelsesplanen.

Inntilbygging mot Norbygata 45 må utføres med stor forsiktighet og det må tas hensyn til at tømmerflåtene under nr 43 og 45 kan henge sammen. Grønlandsleiret 14 skal derimot være fundamentert på hel betongplate og skulle således ikke være vanskelig å bygge inntilt.

Vi kommer gjerne tilbake til byggesaken ved den videre prosjektering og utførelse.

Oslo vann- og avløpsverk
Geoteknisk kontor

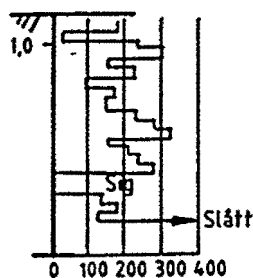
Helge Sem
Seksjonsleder

BESKRIVELSE AV BORMETODER

ENKEL SONDERING

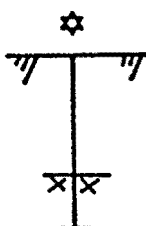
Utstyret består av Ø22-25 mm stålstenger med buttspiss som slås ned uten måling av motstand, normalt ved hjelp av håndholdt slagbormaskin. Boringen gir usikker fjellbestemmelse i det boret ikke kan bore gjennom stein eller andre faste masser over fjell.

Halve omdreininger pr. m. synk

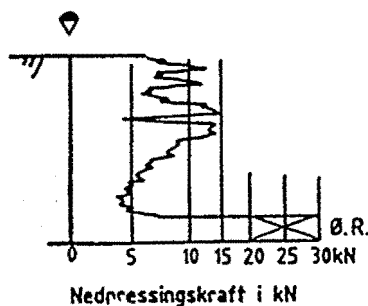
DREIESONDERING

Utstyret består av Ø22-25 mm stålstenger med en standardisert dreiet spiss. Boret presses ned med økende kraft inntil 1 kN. Hvis boret ikke synker med 1 kN belastning (siger), dreies boret og antall halve omdreininger pr. meter synk måles og angis i borprofilet. Belastningen på boret i kN angis på venstre side av profilet. Det kan benyttes både borerigger og bærbart dreieborutstyr. Boringen angir relativ fasthet i jorda, og gir usikker fjellbestemmelse i det boret ikke kan bore gjennom stein eller andre faste masser over fjell (ref. NGF melding nr.3 av 1982).

FJELLKONTROLL

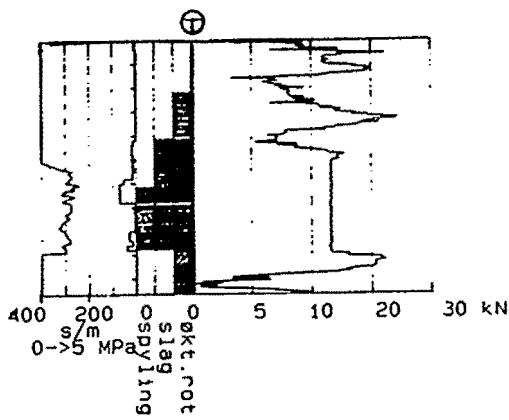
Utstyret består av en borerigg med topphammer og luft- eller vannspyling. Det benyttes normalt borstenger med Ø44mm og en kronediameter på 57mm. Det bores normalt 1-3m i fjell for sikker fjellbestemmelse.

Nedpressingskraft i kN

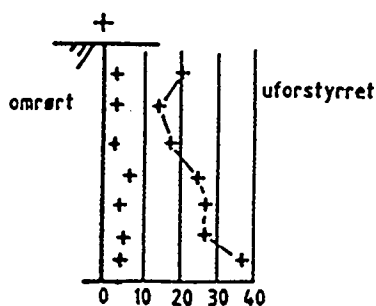
DREIETRYKKSONDERING

Utstyret består av Ø36mm borstenger påmontert en standardisert dreiet spiss. Boret dreies ned med konstant rotasjon på 25 omdr./min. og nedpressningshastighet på 3m/min. Nedpressningskraften i kN måles kontinuerlig og angis i borprofilet. Ved faste masser kan rotasjonshastigheten økes. Dette angis med "ØR" på borprofilet. Boringene utføres med borerigg og angir relativ fasthet av jorda, men gir usikker fjellbestemmelse i det boret ikke kan bore gjennom stein eller andre faste masser over fjell (ref. NGF melding nr.7 av 1982).

TOTALSONDERING

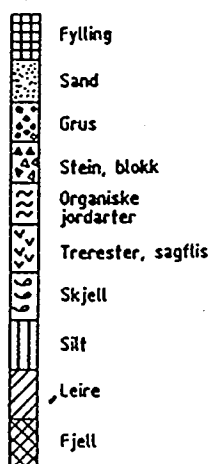
Bormetoden er en kombinasjon av de to foregående bormetodene. Utstyret består av Ø44mm borstenger påmontert en fjellborkrone med kuleventil og Ø57mm. Boret dreies som ved en dreietrykksondering i løsmasser. Ved fastere masser kan nedtrengningsevnen økes ved å øke rotasjonen, spyle eller slå. Metode angis på borprofilet. Når borstengene kommer til fjell går bor-metoden over til å bli en fjellkontrollboring med topphammer og luft- eller vannspyling. Boringen utføres med borerigg og angir relativ fasthet av løsmassene og gir sikker fjellbestemmelse. Det bores normalt 1-3m i fjell for sikker fjellbestemmelse

S_u kN / m²

● Omrørt

⊙ Uforstyrret

VINGEBORING

Utsyret benyttes kun i leire og består av et vingekors som presses ned i bakken. Korset roteres og dreiemomentet ved brudd i leiren måles (uforstyrret). Etter 25 hurtige omdreininger måles dreiemomentet på nytt (omrørt). Uforstyrret dreie- moment gir grunnlag for bestemmelse av leiras udrenerte skjærstyrke. Boringene utføres normalt med borerigg, men det kan også benyttes bærbart utstyr (ref. NGF melding nr 4 av 1982).

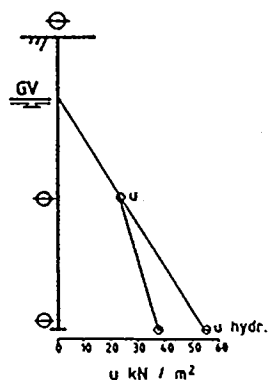
PRØVETAKING

Det skilles mellom uforstyrrede og omrørte prøver. Begge typer tas normalt opp med bererigg, men det kan også benyttes bærbart utstyr.

Omrørte prøver tas ved hjelp av en skovl- boring med Ø75mm eller Ø100mm stål- skrue. Jordprøver tas av de massene som følger med når ståskruen trekkes opp. Metoden er behftet med noe usikkerhet ved at masser fra flere steder langs bor- hullveggen kan blandes sammen. Prøvene tas med inn til laboratoriet for nærmere undersøkelse.

Uforstyrrede prøver tas med NGI Ø54 mm stempelprøvetager. Det brukes prøve- sylindere av stål eller glassfiber. Prøvelengden er normalt 80cm. Prøven forsegles og tas med inn til laboratoriet for rutine- og eventuelt andre under- søkelser.

Jordartene angis på borprofilet ved hjelp av de viste signaturer (skravur).

PORETRYKKS MÅLING

Poretrykket (vanntrykket) i angitte nivåer registreres ved hjelp av elektriske eller hydrauliske poretrykksmålere. Målerspissen med filter presses ned til ønsket nivå, normalt med borerigg. Poretrykket angis enten som den kotehøyde vannet vil stige til i et vannstandsrør eller som trykk i kpa. Poretrykket fra et nivå vil ikke uten videre angi grunnvannstands nivået, idet poretrykket ofte ikke øker hydrostatisk med dybden (ref. NGF melding nr.6 av 1982).

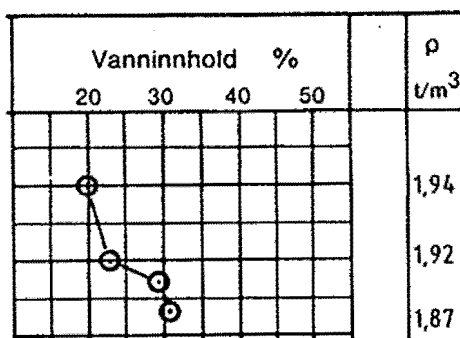
LABORATORIEUNDERSØKELSER

RUTINEUNDERSØKELSER

Uforstyrrede prøver blir skjøvet ut av sylindere, visuelt klassifisert og deretter beskrevet med hensyn på materiale og lagdeling før de deles opp for videre undersøkelser.

En rutineundersøkelse omfatter bestemmelse av:

- densitet av hel prøve
  - vanninnhold i 3 nivåer
  - udrenert skjærstyrke, konusforsøk i 3 nivåer
  - udrenert skjærstyrke, enaks. trykkforsøk i 2 niv.
- Rutineundersøkelsen inkluderer opptegning av borprofil.

DENSITET

Densitet (ρ i t/m³) bestemmes ved at densiteten av hele prøven måles. Densiteten bestemmes som forholdet mellom hele prøvens vekt og volum (ref.NS8011).

VANNINNHold

Vanninnhold (w_i %) bestemmes som forholdet mellom vekt av vann og tørrvekt (ref.NS8002).

UDRENERT SKJÆRSTYRKE

Udrenert skjærstyrke (S_u i kN/m²) bestemmes ved hjelp av konusforsøk og enaksialt trykkforsøk.

Konusforsøk utføres på uforstyrret og omrørt materiale. Innsynkningen av konusen relateres til udrenert skjærstyrke ved hjelp av tabell utarbeidet av Skaven-Haug (ref.NS8015).

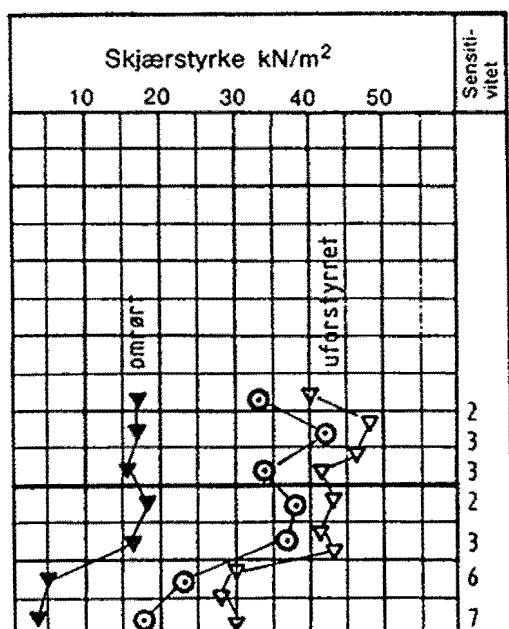
Trykkforsøk (enaksialt) utføres på en prøve med fullt tverrsnitt og høyde 10cm. Udrenert skjærstyrke bestemmes som halve trykkstyrken. Tilhørende tøying angis på borprofilet (ref.NS8016).

- $S_u < 25$ kN/m² bløt leire
- $S_u 25 - 50$ kN/m² middels fast leire
- $S_u > 50$ kN/m² fast leire

SENSITIVITET

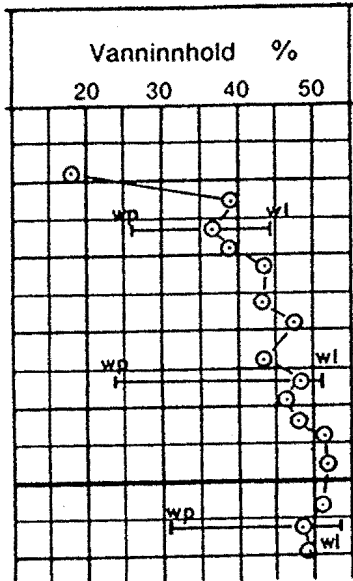
Sensitiviteten er forholdet mellom uforstyrret og omrørt udrenert skjærstyrke bestemt ved hjelp av konusforsøk eller vingeborforsøk (ref.NS8015).

- $St < 8$ lite sensitiv leire
  - $St 8 - 30$ middels sensitiv leire
  - $St > 30$ meget sensitiv leire
- KVIKKLEIRE: S_u (omrørt) $< 0,5$ kN/m²

- ⊙ enaksialt trykkforsøk
- 15-⊙-5 bruddeformasjon %
- 10-⊙-10 konus uforstyrret
- ▽ konus omrørt
- + vingebor

ØVRIGE UNDERSØKELSER

FLYTEGRENSE

Flytegrensen (w_l i %) angir høyeste vanninnhold for det plastiske området for en leire. Flytegrensen bestemmes ved hjelp av konusforsøk (ref.8002).

UTRULLINGSGRENSE

Utrullingsgrensen (w_p i %) angir laveste vanninnhold for det plastiske området for en leire (ref.NS8003).

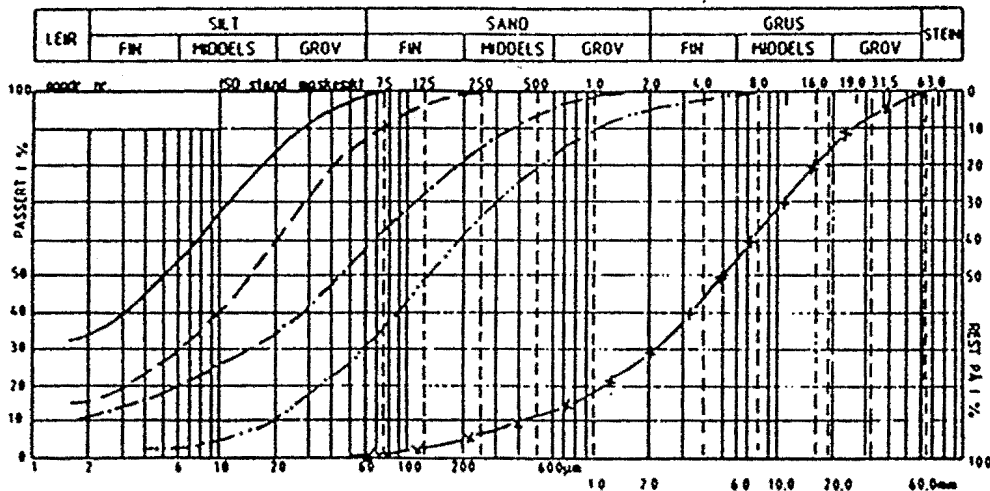
PLASTISITETSINDEKS

Plastisitetsindeksen (I_p i %) er differansen mellom flytegrensen og utrullingsgrensen (ref.NS8000).

- $I_p < 10$ lite plastisk leire
- $I_p 10-20$ middels plastisk leire
- $I_p > 20$ meget plastisk leire

KORNFORDELINGSANALYSE

Jordartene inndeles i hovedfraksjoner etter kornstørrelsen. Kornfordelingen av de grove fraksjonene fra og med sand bestemmes ved sikting. Inneholder massene en del finere stoff blir den våtsiktet. For silt og leire benyttes "Falling drop" analyse.

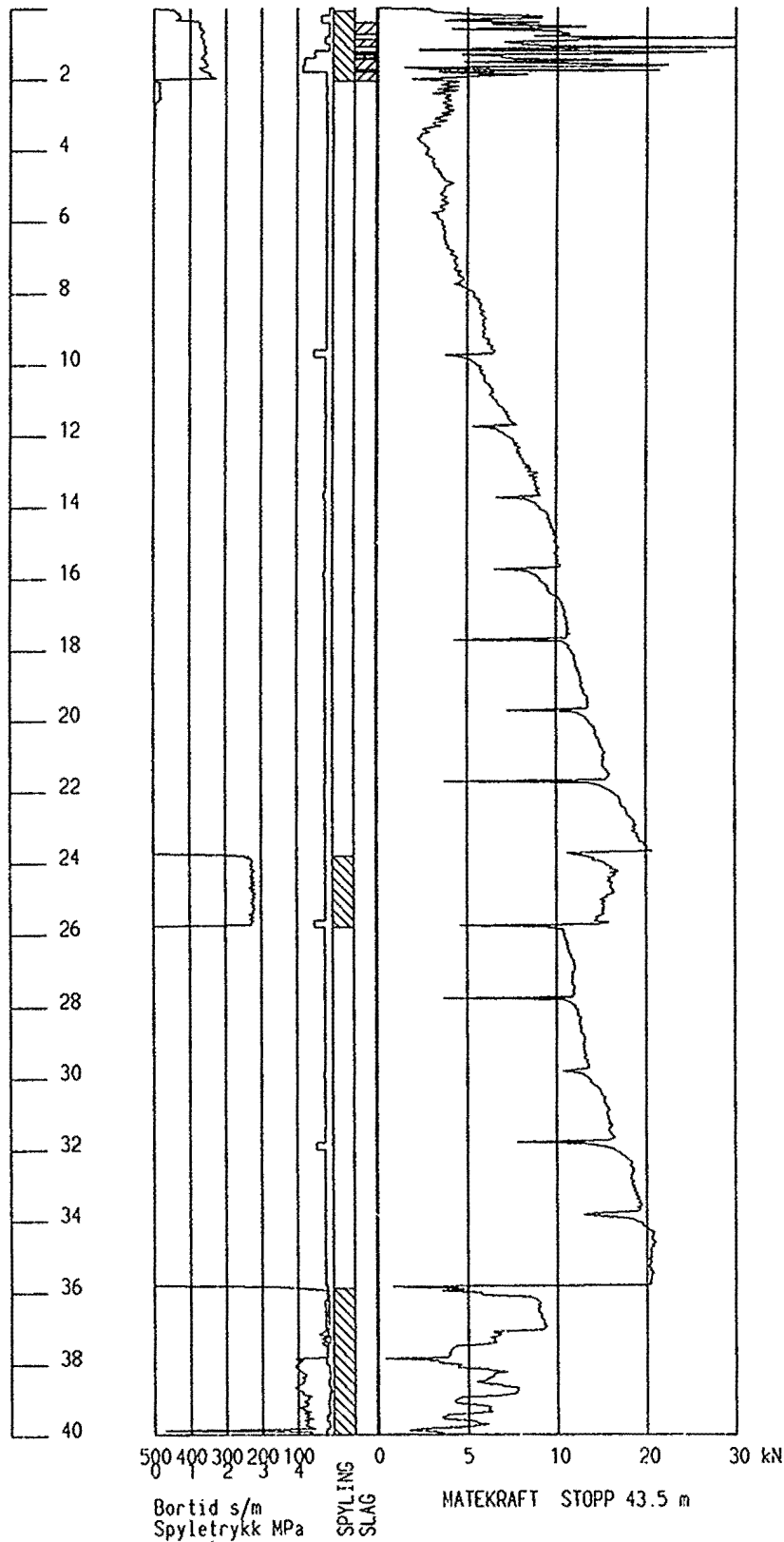
HUMUSINNHOOLD

Organisk (humus) innhold (%) bestemmes ved glødetapmåling. Glødetapet (vekttapet) angis i % av tørt materiale.

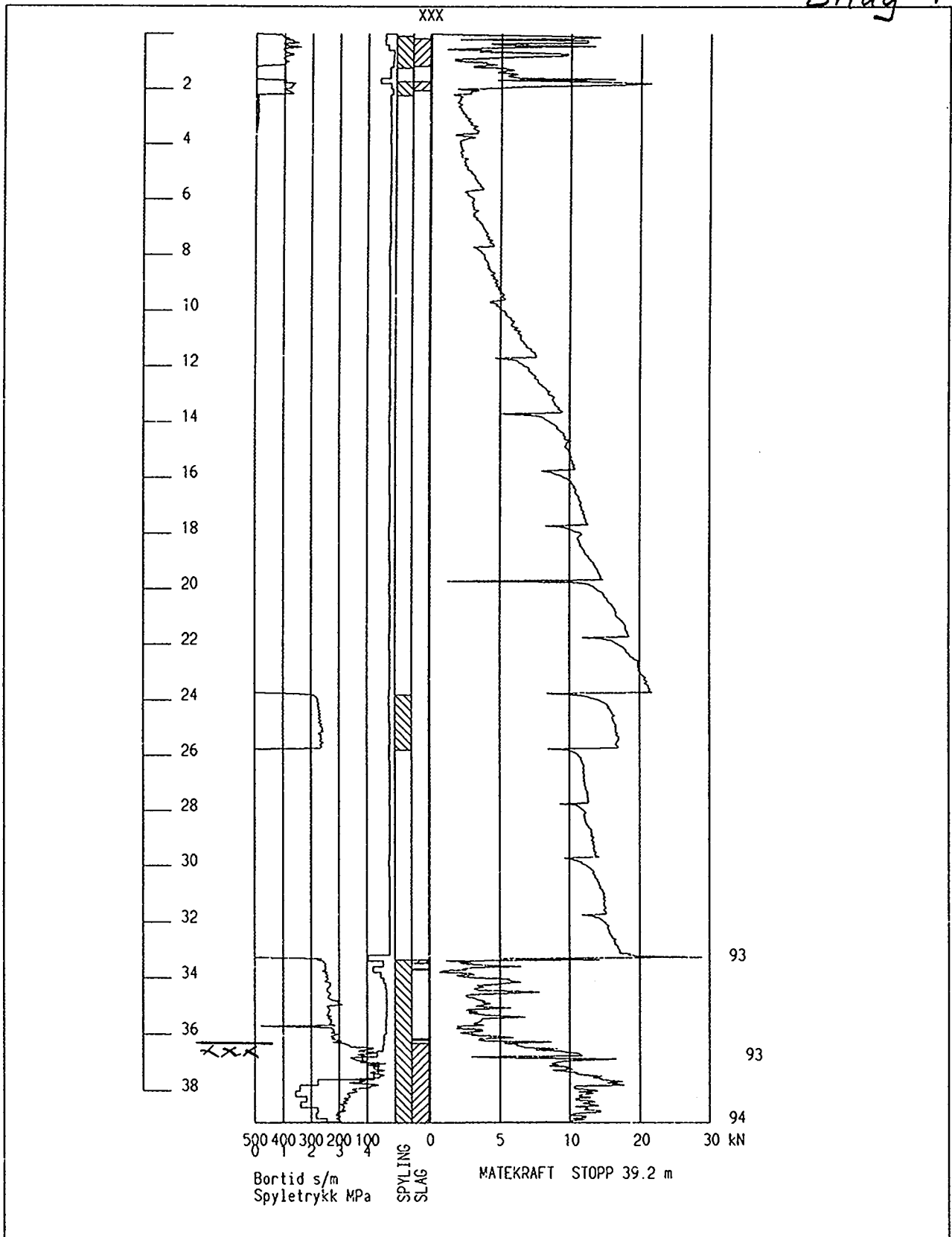
SALTINNHOOLD

Saltinnholdet måles på utpresset porevann og tas ut av en kalibreringskurve fra NTH på grunnlag av utslag på et "Conductivity meter" i MHO.

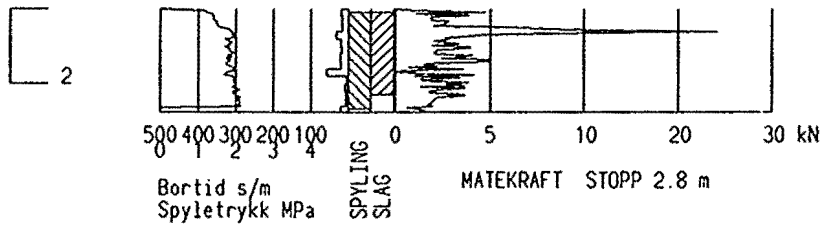

Prosjekt R-3000	Identifisering Totalsondering nr 1	Høyde 3.0	
Prosjektnavn Norbygatekvartalet		Dato 1997-04-01	Målestokk 1:200
		Side 1 (2)	Hålnr (GP) 1514
Firmanavn Oslo vann- og avløpsverk		Fil R300001.STD	

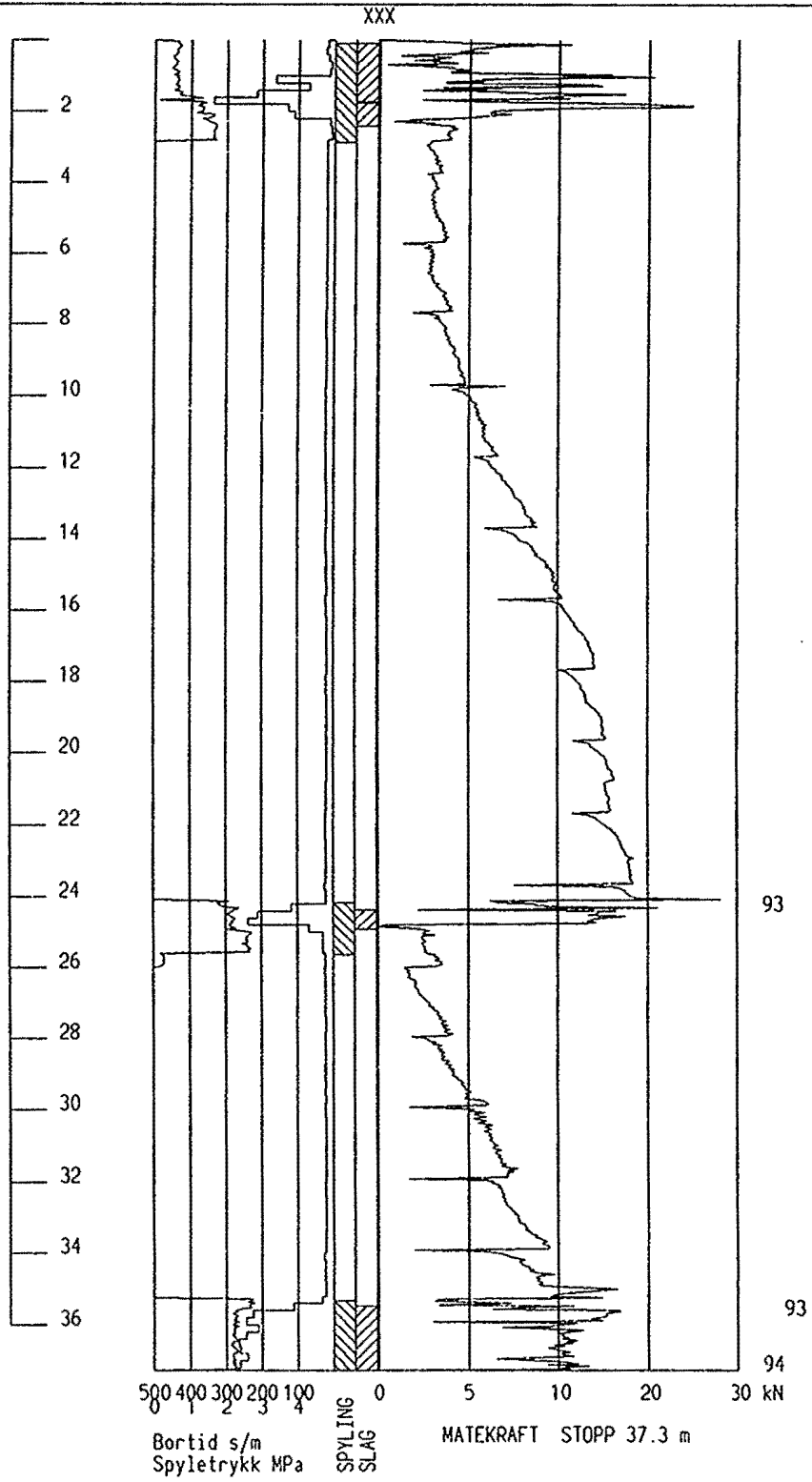

Prosjekt R-3000	Identifisering Totalsondering nr 2	Høyde 3.2	
Prosjektnavn Norbygatekvartalet		Dato 1997-03-19	Målestokk 1:200
Firmanavn Oslo vann- og avløpsverk		Side 1 (1)	Hålnr (GP) 1507
		Fil: R3000.STD	

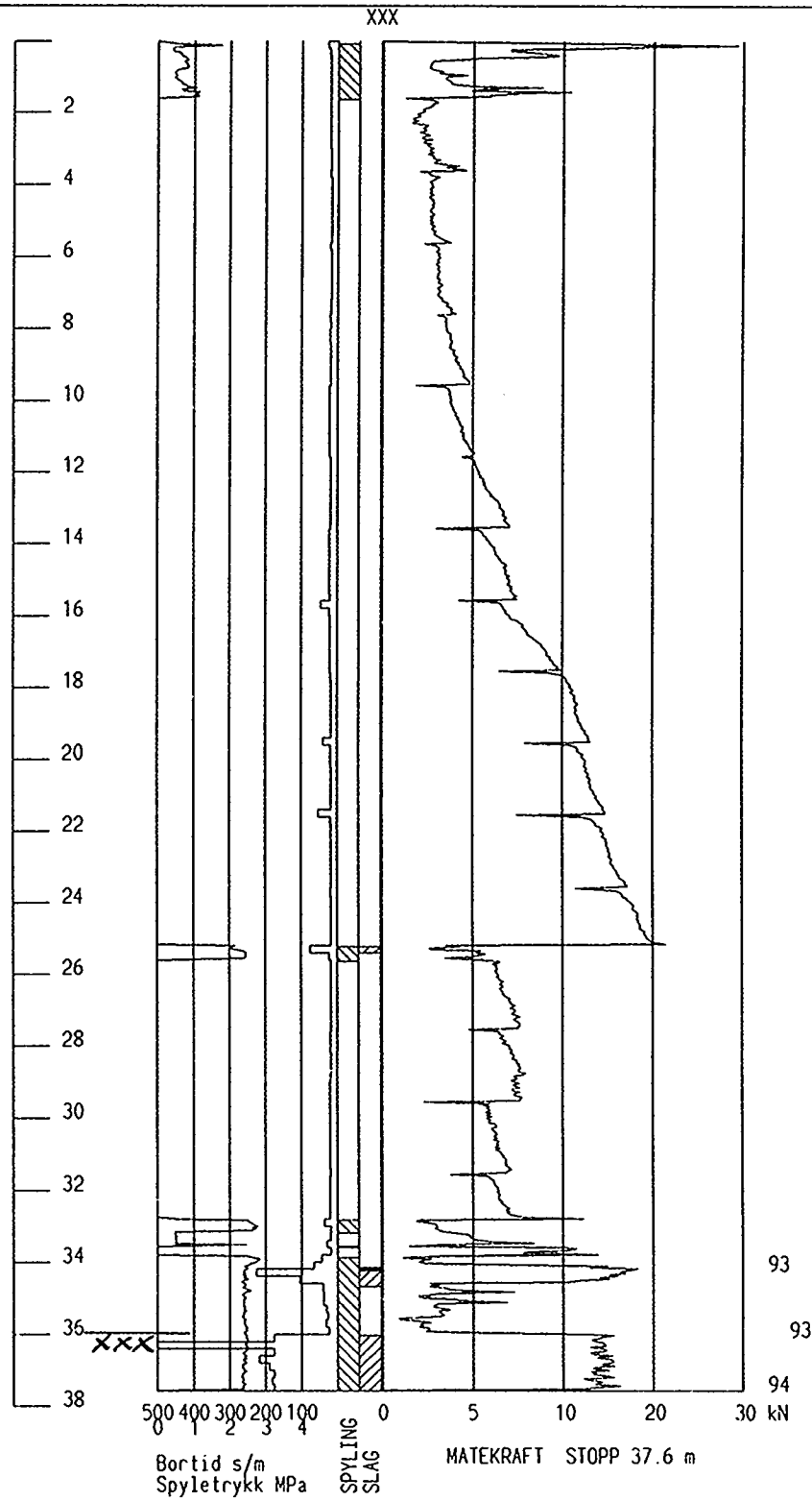

Videre registrering falt ut.

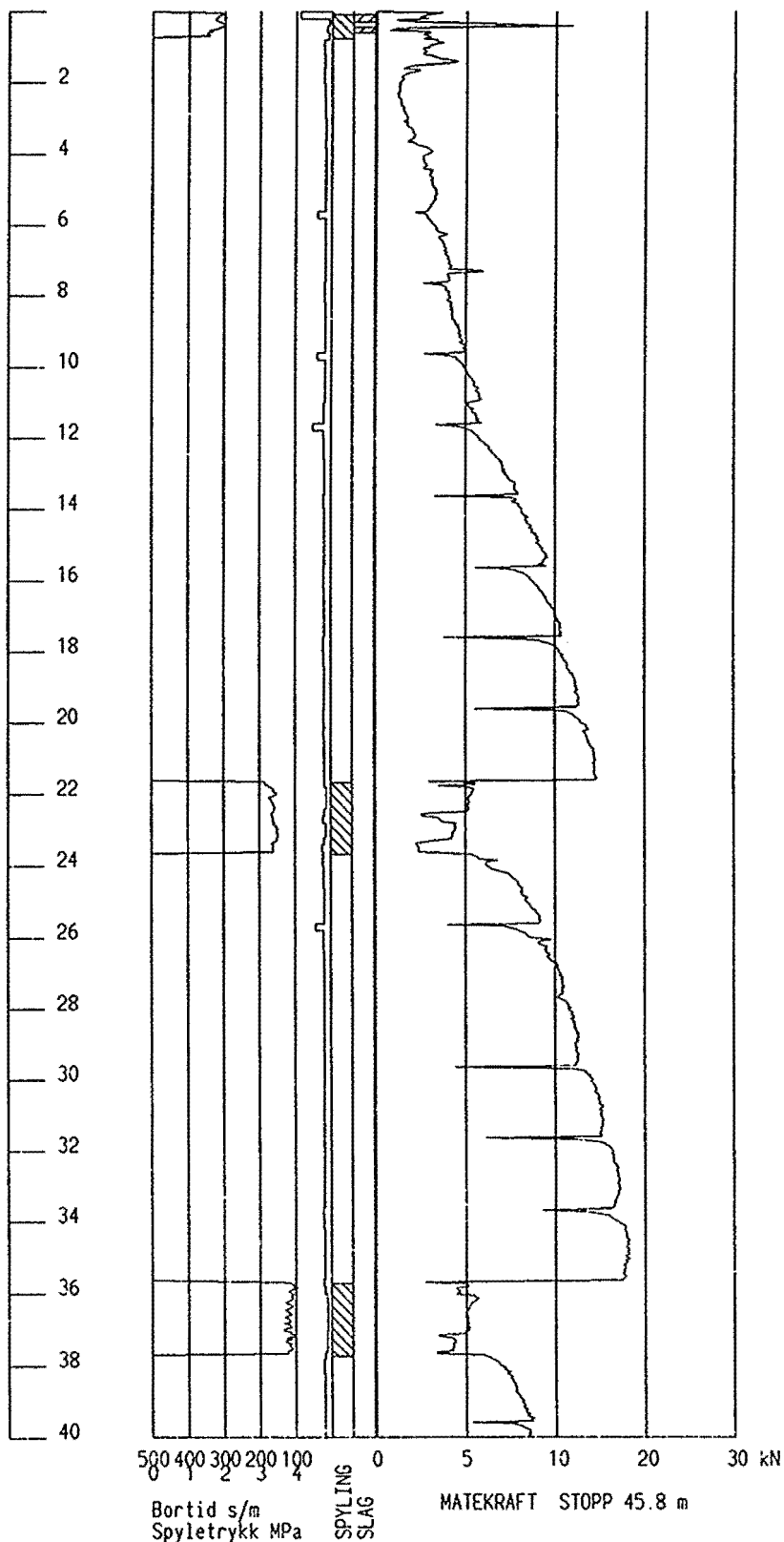
Prosjekt R-3000	Identifisering Totalsondering nr 3	Høyde	
Prosjektnavn Norbygatekvartalet		Dato 1997-04-01	Målestokk 1:200
		Side 1 (1)	Hålnr (GP) 1515
Firmanavn Oslo vann- og avløpsverk		Fil: R300001.STD	

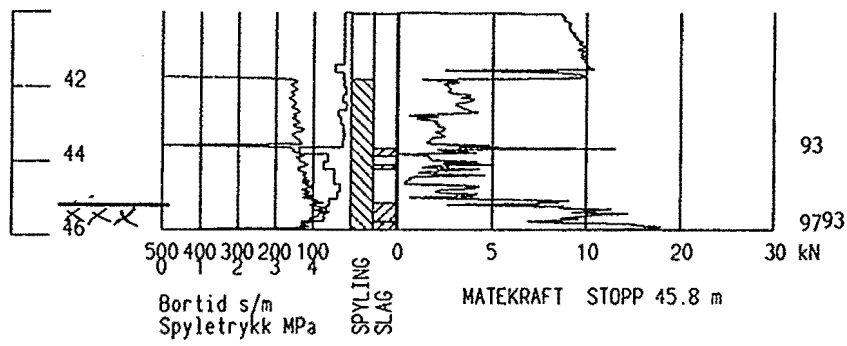
Prosjekt R-3000	Identifisering Totalsondering nr 4	Høyde	
Prosjektnavn Norbygatekvartalet		Dato 1997-03-17	Målestokk 1:200
		Side 1 (1)	Hålnr (GP) 1504
Firmanavn Oslo vann- og avløpsverk		Fil: R3000.STD	

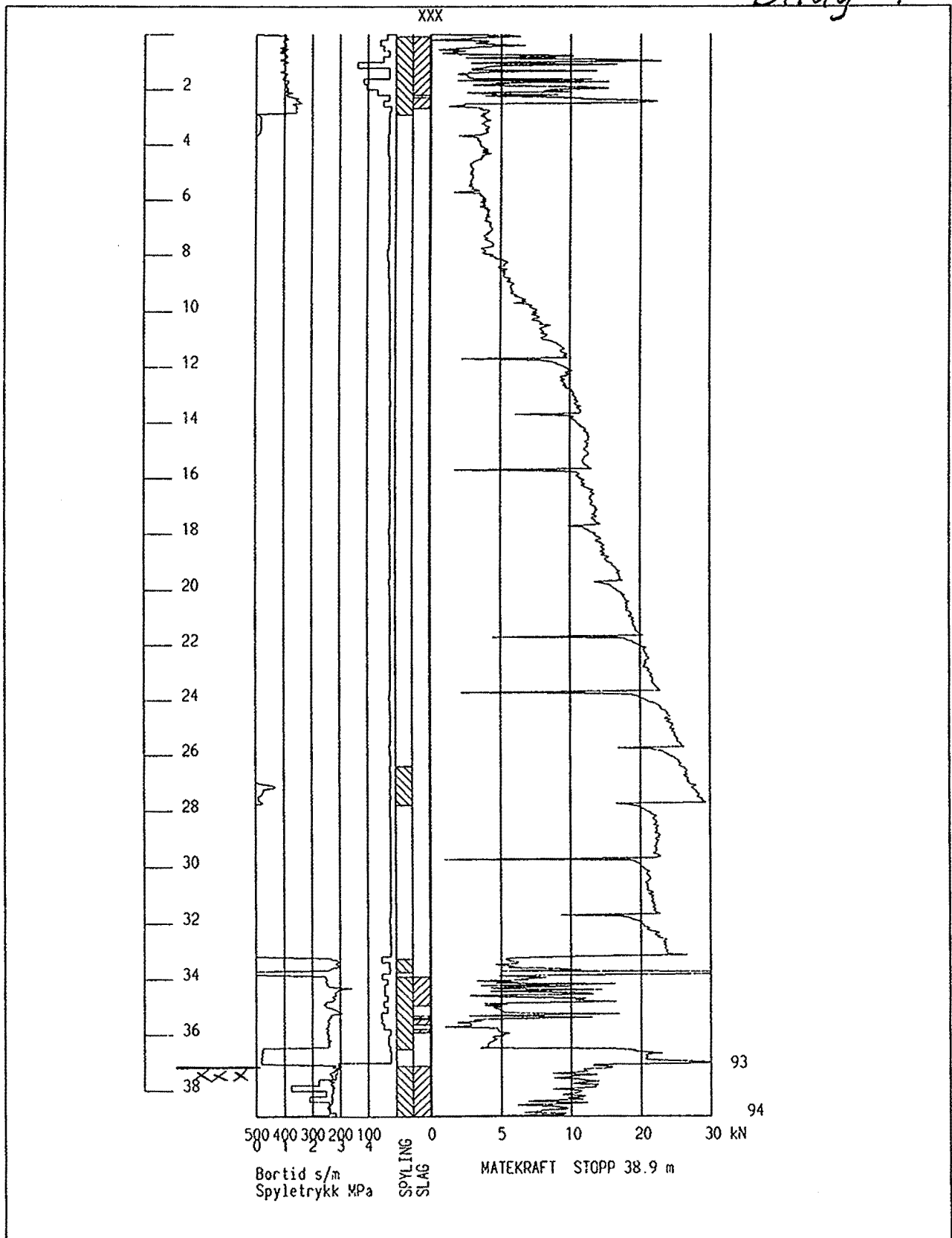
Prosjekt R-3000	Identifisering Totalsondering nr 5	Høyde	
Prosjektnavn Norbygatekvartalet		Dato 1997-03-19	Målestokk 1:200
		Side 1 (1)	Hålar (GP) 1505
Firmanavn Oslo vann- og avløpsverk		Fil: R3000.STD	

Prosjekt R-3000	Identifisering Totalsondering nr 6	Høyde	
Prosjektnavn Nordbygatekvartalet		Dato 1997-04-01	Målestokk 1:200
Firmanavn Oslo vann- og avløpsverk		Side 1 (2)	Hålnr (GP) 1516
		Fil R300006.STD	

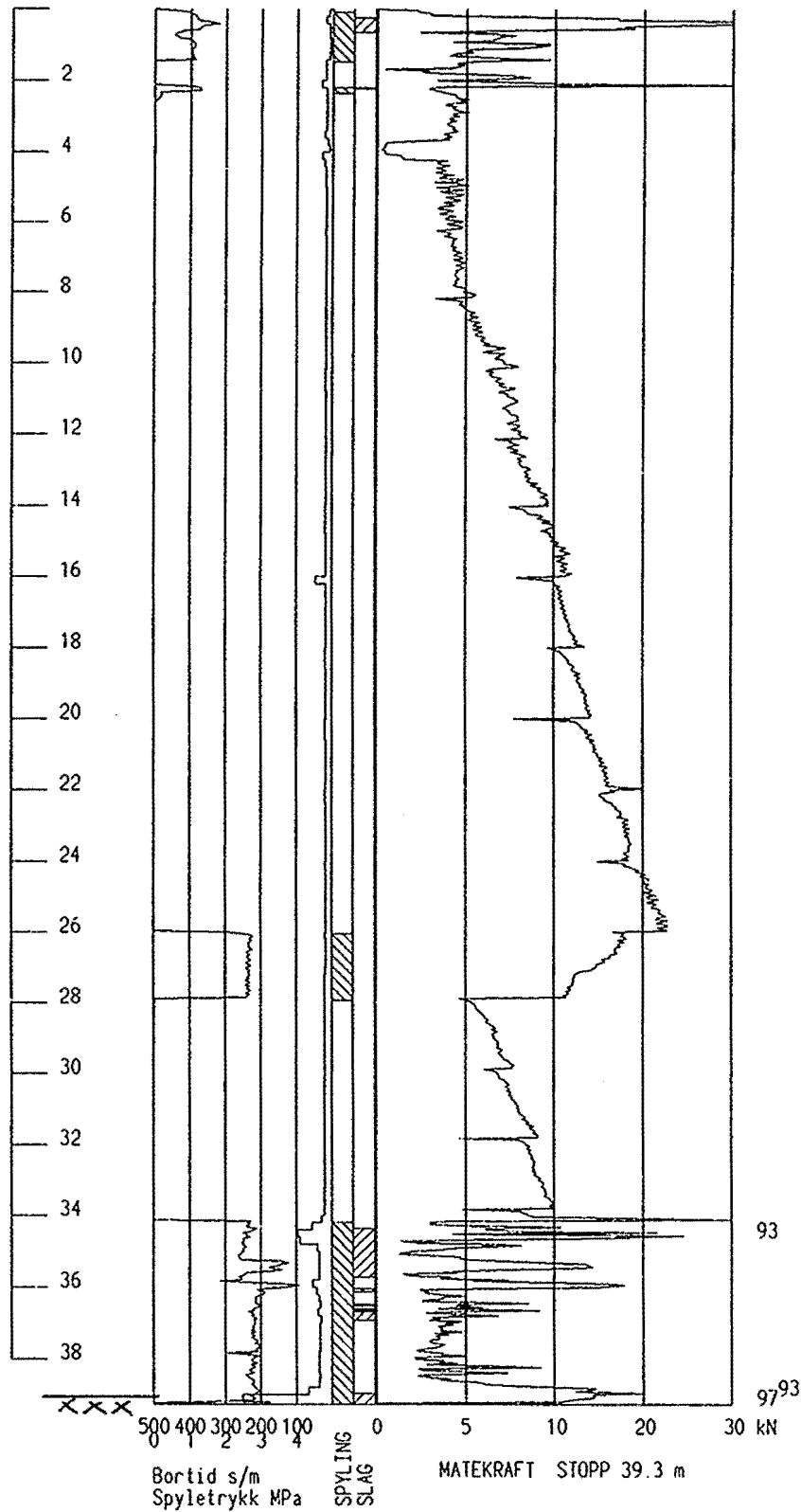

Prosjekt R-3000	Identifisering Totalsondering nr 6	Høyde	
Prosjektnavn Nordbygatekvartalet		Dato 1997-04-01	Målestokk 1:200
		Side 2 (2)	Hålnr (GP) 1516
Firmanavn Oslo vann- og avløpsverk		Fil: R300006.STD	

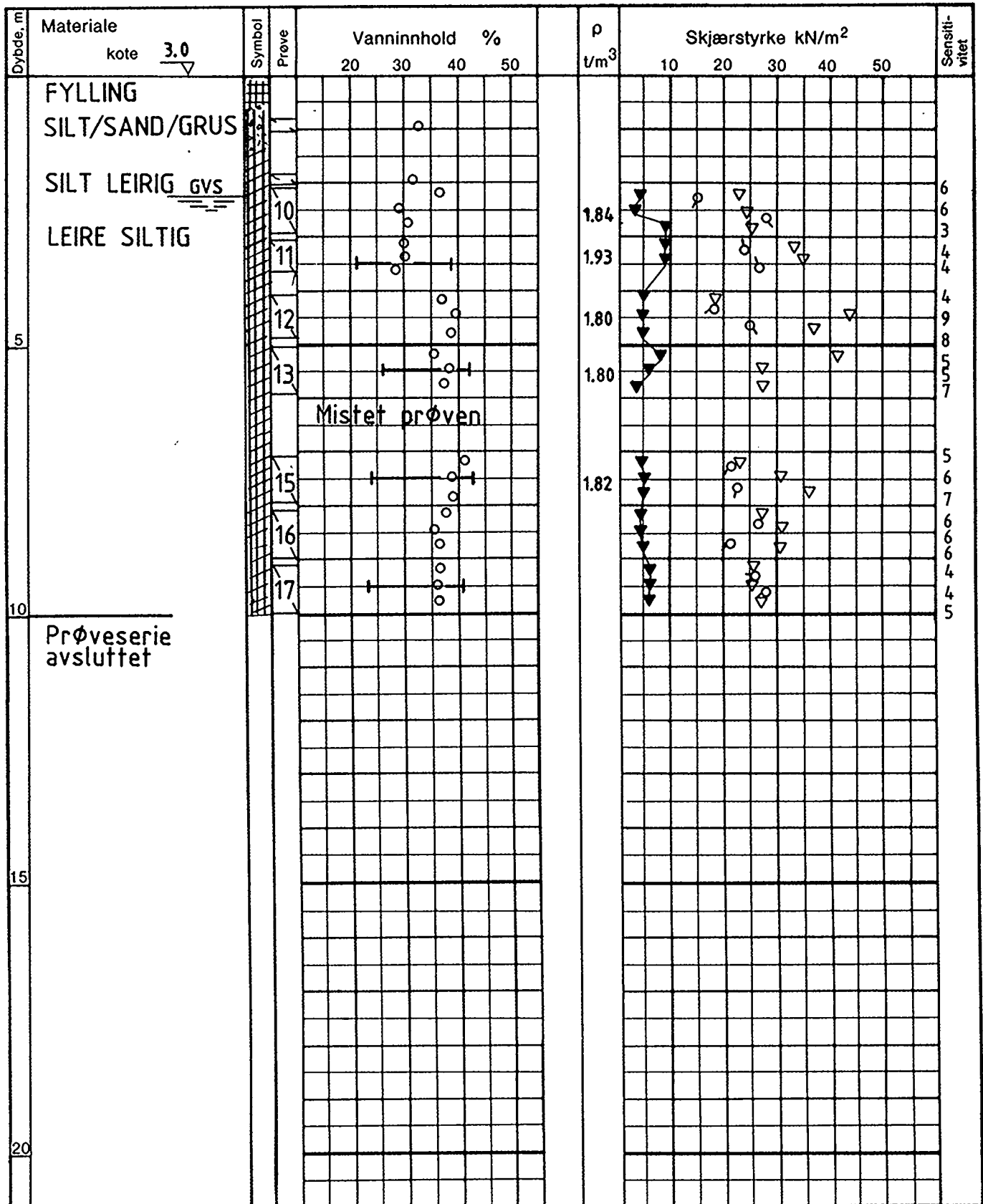

Prosjekt R-3000	Identifisering Totalsondering nr 7	Høyde	
Prosjektnavn Norbygatekvartalet		Dato 1997-03-19	Målestokk 1:200
		Side 1 (1)	Hälnr (GP) 1506
Firmanavn Oslo vann- og avløpsverk		Fil: R3000.STD	

Prosjekt R-3000	Identifisering Totalsondering nr 8	Hayde	
Prosjektnavn Nordbykvartalet		Dato 1997-03-14	Målestokk 1:200
		Side 1 (1)	Hål nr (GP) 1503
Firmanavn Oslo vann- og avløpsverk		Fil: R3000.STD	

GV : grunnvannstand
 O : ødometer
 T : treaksialforsøk
 K : kornfordeling

o naturlig vanninnhold
 — (W_p) plastisitetsgrense
 — (W_L) flytegrense
 ρ densitet

⊙ enaksialt trykkforsøk
 15 ⊙ 5 bruddeformasjon %
 ▽ konus uforstyrret
 ▼ konus omrørt
 + vingebor

BORPROFIL
NORBYGATEKVARTALET

Type boring **Prøveserie 54mm**

Tegn. **K. T** Dato **18.04.97.**

Dato boret **02.04.97**

Kartref.

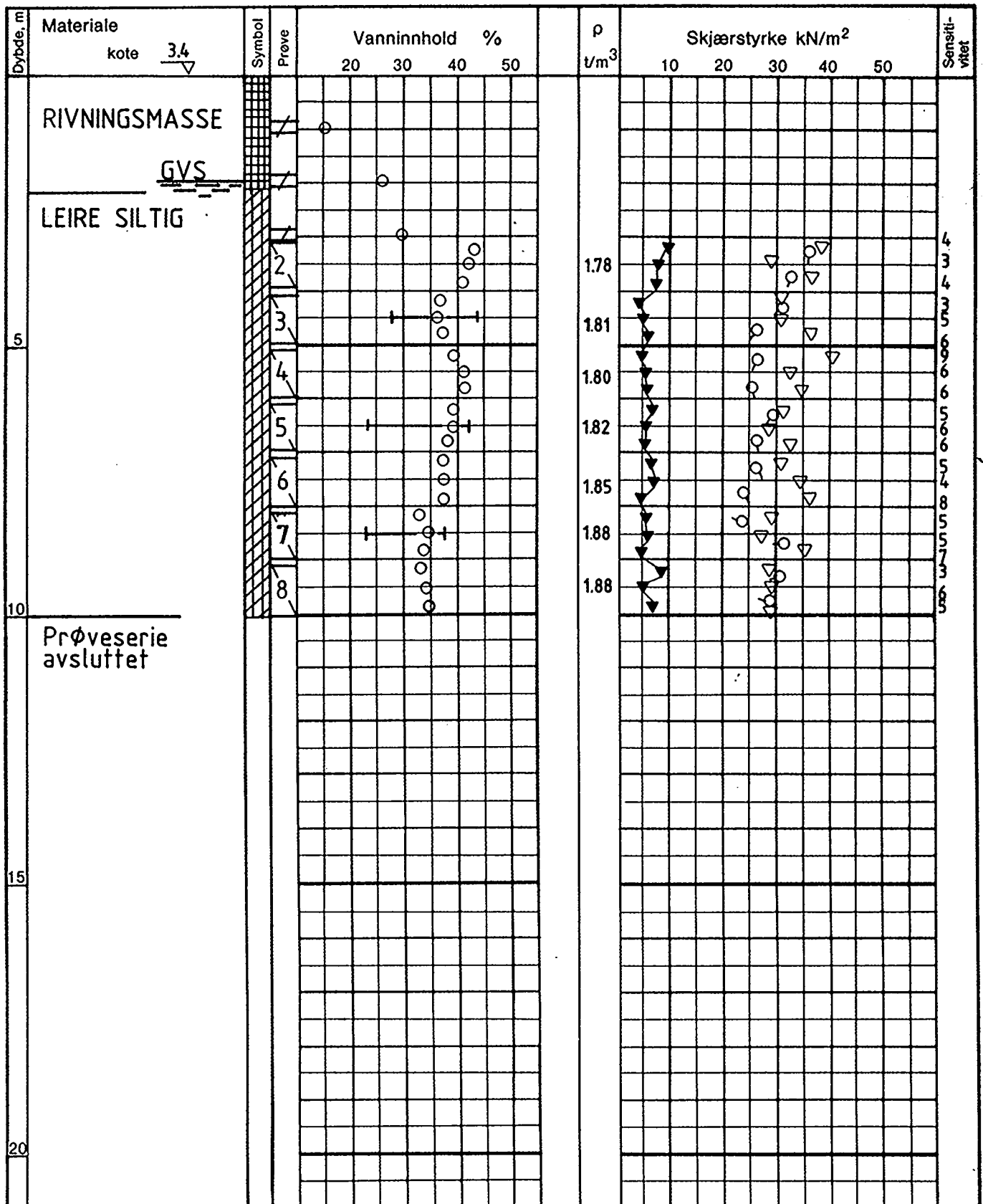

OSLO KOMMUNE
 Geoteknisk kontor

Boring nr. **1**

Boring nr. Undergr. kart.

Tegn. nr. **3000-01**

GV : grunnvannstand

Ø : ødometer

T : treaksialforsøk

K : kornfordeling m

○ naturlig vanninnhold

— (W_p) plastisitetsgrense

— (W_L) flytegrense

ρ densitet

⊙ enaksialt trykkforsøk

15 ⊕ 5 bruddeformasjon %

▽ konus uforstyrret

▼ konus omrørt

+ vingebor

BORPROFIL
NORBYGATEKVARTALET

Type boring Prøvetaking 54mm

Tegn. K.T

Dato 17.04.97

Dato boret 17.04.97

Kartref.

OSLO KOMMUNE
Geoteknisk kontor

Boring nr.

8

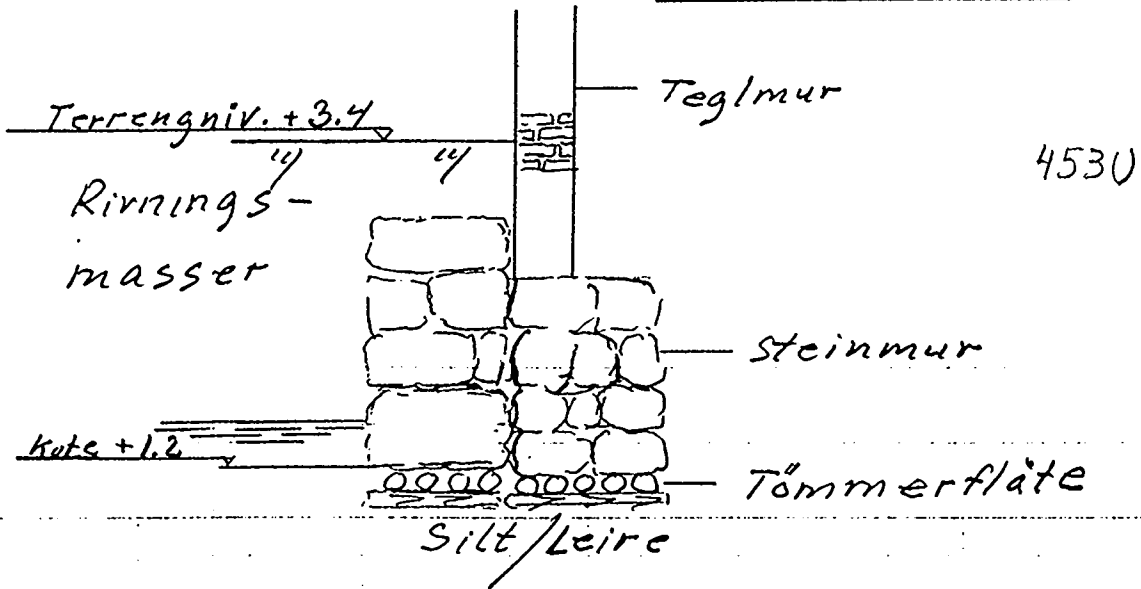
Boring nr. Undergr. kart.

Tegn. nr.

3000-02

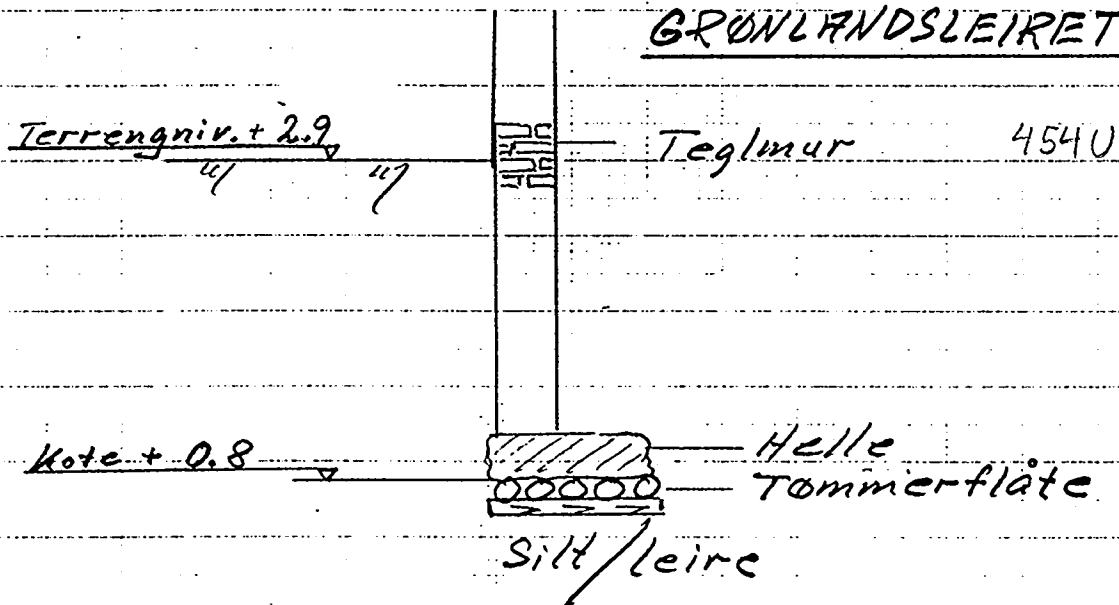
NORBYGATA 43

NORBYGATA 45

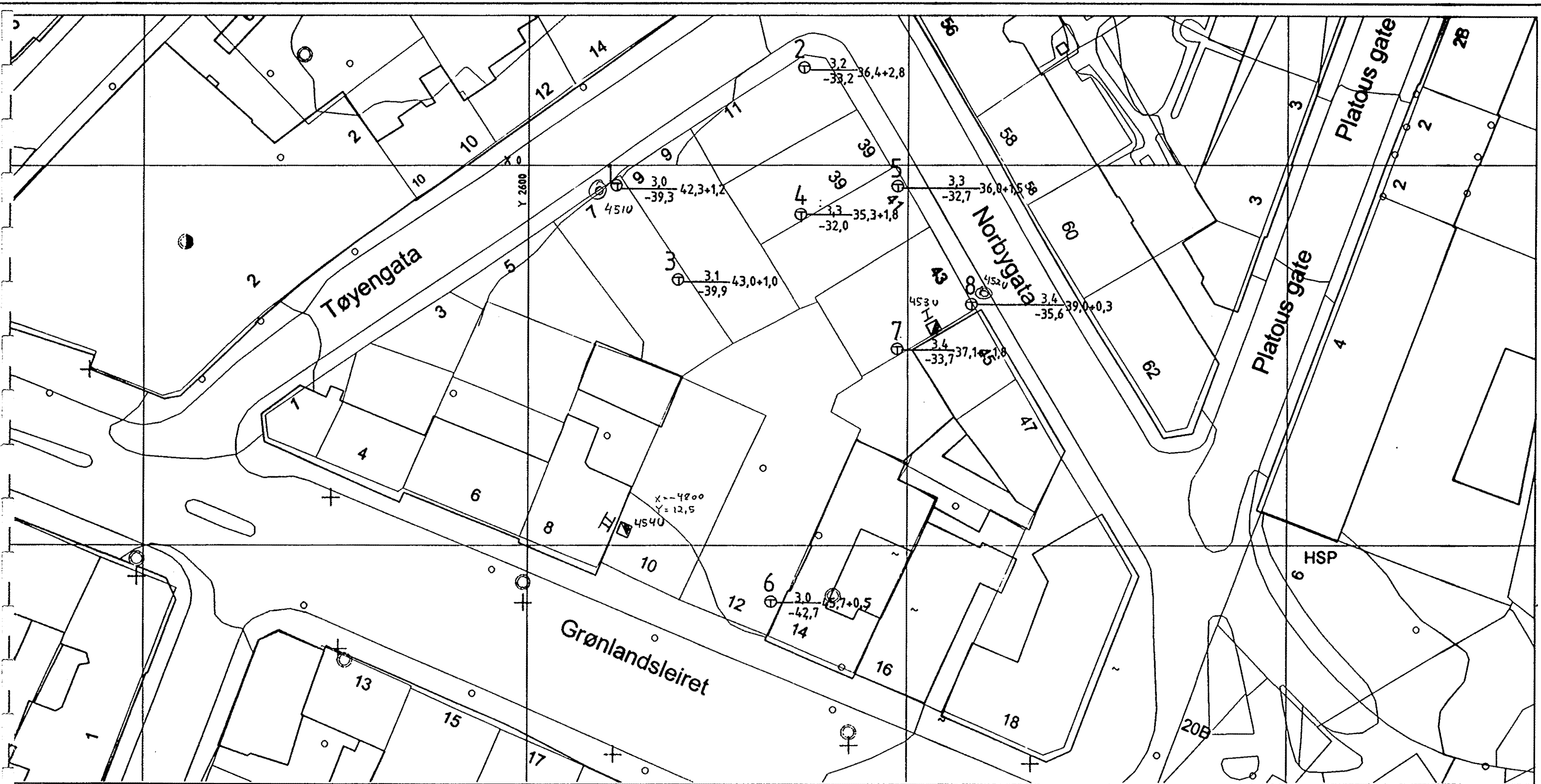
INSPEKSJONSGROP I

GRØNLANDSLEIRET 8

INSPEKSJONSGROP II

Bokst.	Forandring	Dato	Bokst.	Forandring	Dato
<u>NORBYGATEKVARTALET</u> Fundamentsnitt/inspeksjonspkt.			Tegn. Målestokk 1:50		Dato Kartref.
 OSLO KOMMUNE Geoteknisk kontor			Tegn. nr. 3000-03		

Tegnforklaring

⊕ 1230 Totalsondering	⊠ 1111 Prøvegrop
○ 1236 Enkel sondering	⊙ 1112 Prøveserie
☆ 1232 Fjellkontrollboring	⊙ 1113 Skovboring
~ 1233 Borpunkt avl. i læsmesser	+ 1115 Vingeboring
● 1235 Dreiesondering	○ Terrengkote
⊕ 1238 Dreietrykksondering	○ Ant. fjelkote
▲ 1239 Fjell i dagen	○ Boredybde

Bokst.	Forandring	Dato	Bokst.	Forandring	Dato
			Tegn. T.S		Dato 17.04.97
NORBYGATAKVARTALET Situasjons- og borplan			Målestokk	Kartref.	
			1:500	SO D1	
OSLO KOMMUNE Geoteknisk kontor			Tegn. nr. 3000-04		